

Jak dotąd nie przeprowadzono żadnych długoterminowych badań nad bezpieczeństwem roślin modyfikowanych genetycznie, a większość dostępnych danych opiera się na krótkoterminowych badaniach.

Zagrożenie jakie upatrywane jest w produktach GMO zdiagnozowane zostało w opracowaniu pani Katarzyny Lisowskiej, dr hab. biolog molekularny, profesor w Centrum Onkologii w Gliwicach członek Komisji ds. GMO przy Ministerstwie Środowiska dotyczące wyników badań Seralniego Long term toxicity of a Roundup herbicide and a Roundup-tolerant genetically modified maize. W doświadczeniu badano zdrowie szczurów, które były żywione karmą zawierającą kukurydzę GMO. Stwierdzono, że śmiertelność samic karmionych GMO była 2 - 3 wyższa, niż samic karmionych tradycyjną karmą. Ponadto samice karmione GMO umierały wcześniej (w młodszym wieku) niż samice kontrolne. Podobne zjawisko obserwowano także w 3 grupach samców karmionych różnymi dawkami GMO⁴⁷.

Wyniki tego doświadczenia wywołały burzliwą dyskusję w środowisku naukowym. Z jednej strony na podstawie podobnych badań GMO zostało zalegalizowane a z drugiej strony jest negowane z powodu dostarczenia negatywnych wyników przeprowadzonego eksperymentu. Postęp technologiczny zawsze wzbudzał kontrowersje. Znajduje swoich zwolenników jak i przeciwników. Potrzebny jest czas do zdefiniowania jego skutków w rzeczywistości. Aby opinia była obiektywna, musi być wolna od wszelkich nacisków – musi być niezależna.

Brak zatwierdzonych wytycznych dla badań bezpieczeństwa GMO oraz brak obowiązku badań skłania do dyskusji nad możliwością zweryfikowania potencjalnych zagrożeń czy korzyści jakie ono ze sobą niesie. Przemysł biotechnologiczny forsuje nowe produkty nie bacząc na sprzeciw społeczeństwa. Pozytywnym aspektem wprowadzenia GMO do żywności miało być rozwiązanie problemu głodu. W praktyce nie do końca jest ono w tym celu wykorzystywane.

Ze względu na krótki czas istnienia GMO, brak wystarczającej ilości badań oraz brak regulacji prawnych nie można udzielić rzetelnej odpowiedzi na pytanie: czy żywność genetycznie modyfikowana jest bezpieczna? Do tego potrzebny jest czas. Po upływie lat dowiemy się jaki realny wpływ na nasze zdrowie i środowisko naturalne miało spożywanie żywności genetycznie modyfikowanej.

Literatura

1. *Joint FAO/WHO Expert Consultation on Biotechnology and Food Safety Rome, Italy, 30 September to 4 October 1996.*
2. <http://www.tvpparlament.pl/aktualnosci/senat-przyjal-ustawe-o-gmo/9273225>
3. http://www.mos.gov.pl/artykul/2086_gmo/8806_gmo.html
4. http://www.mos.gov.pl/artykul/2086_gmo/8806_gmo.html
5. <http://srodowisko.ekologia.pl/ochrona-srodowiska/Omowienie-pracy-Seralniego,17605.html>

Maja PRUDZIENICA

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu, Polska

MODEL WSPÓŁPRACY NGO Z SAMORZĄDEM LOKALNYM W ŚWIETLE KONWENCJI O PRAWACH OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Cel artykułu: Próba ukazania płaszczyzn współpracy NGO I Samorządu Lokalnego w świetle zapisów Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych.

1. Podstawowe pojęcia.

Samorząd lokalny posiada legitymację wyborczą do działania, ponadto dysponuje zasobami finansowymi i innymi oraz zobowiązany jest, ustawowo, do realizacji wielu zadań.

Zadanie współpracy z III sektorem (organizacjami pozarządowymi) postrzega jako jedno z wielu i to wcale nie najważniejsze.

Organizacjami pozarządowymi są — osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, którym odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, w tym fundacje,

⁴⁷ <http://srodowisko.ekologia.pl/ochrona-srodowiska/Omowienie-pracy-Seralniego,17605.html>

stowarzyszenia (Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z dnia 24 kwietnia 2003 r., Dz. U. z 2010 nr 234 poz. 1536). Dlatego też można przypuszczać, że warunkiem współpracy tak różnych podmiotów jest zdolność partnerów do samoograniczania się po obydwu stronach. Samorząd lokalny może podejmować próby „podzielenia się” obszarem wykonywania zadań, a organizacje pozarządowe wpisywać się świadomie w cele realizowane na poziomie lokalnym czy regionalnym.

Na tej płaszczyźnie obie strony mogą się spotkać jako partnerzy, którzy współpracują przy tworzeniu polityk publicznych, rozumianych jako planowanie i wdrażanie działań zmierzających do zaspokojenia potrzeb mieszkańców⁴⁸.

Współpraca między samorządem lokalnym a organizacjami pozarządowymi może dotyczyć trzech, w różnym stopniu podlegającym prawnym regulacjom, płaszczyzn⁴⁹: realizacji zadań publicznych, która wykorzystuje następujące formy współpracy, tj. finansowe, niefinansowe oraz partnerstwa w realizacji zadań publicznych; tworzenia polityk publicznych, która zawiera się w następujących obszarach: diagnozy potrzeb lokalnych, wzajemnego informowania stron współpracy o podejmowanych działaniach, współtworzenia dokumentów strategicznych i wieloletnich; konsultowanie prawa lokalnego, wdrażanie polityk publicznych (przez politykę publiczną rozumiemy jako sumę systemowych działań lokalnych, które podejmują władze samorządowe, najczęściej we współpracy z lokalnymi interesariuszami), oraz ich monitorowania i ewaluacji; infrastruktury współpracy, tworzenia warunków do społecznej aktywności, która składa się z: systemu wspierania inicjatyw obywatelskich i organizacji pozarządowych, obszaru wspierania procesów integracji organizacji, partnerstwa lokalnego.

Z obserwacji Autorki wynika, że samorząd lokalny (jednostki samorządu lokalnego) współpracują z organizacjami pozarządowymi, jednakże ta współpraca ma najczęściej charakter jednorazowych (krótkotrwałych) relacji, które po zrealizowaniu projektu (zamierzenia) zanikają.

2. Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych.

06 września 2012 Prezydent RP Bronisław Komorowski ratyfikował Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych. Prezydent RP Bronisław Komorowski podkreślił, że ratyfikacja tego dokumentu jest przede wszystkim zwycięstwem i sukcesem samych osób niepełnosprawnych.

Konwencja zawiera przepisy zakazujące dyskryminowania osób niepełnosprawnych, a także nakazujące: tworzenie warunków do korzystania przez nich z praw na równi z innymi osobami oraz wprowadzenie rozwiązań specjalnie do nich adresowanych.

Dokument podkreśla znaczenie, jakie mają dla osób niepełnosprawnych samodzielność i niezależność. Zwraca uwagę na potrzebę ich udziału w procesach decyzyjnych, a także znaczenie dostępności np. do opieki zdrowotnej, edukacji, informacji i komunikacji.⁵⁰

3. Model współpracy NGO z JST a Konwencja o Prawach Osób Niepełnosprawnych.

W Preambule dokumentu zawarto jasne wskazania dotyczące konieczności współpracy na rzecz osób niepełnosprawnych.

Konwencja o Prawach Osób Niepełnosprawnych opisuje obszary zainteresowania według dziedzin życia społecznego (np. edukacja, zdrowie, bezpieczeństwo, zatrudnienie itd.).

W większości prawie dokładnie pokrywa to się z założeniami zawartymi w Modelu Współpracy, a w szczególności w zakresie tworzenia rodzajów polityk publicznych (I płaszczyzna współpracy) oraz rodzajów realizowanych zadań (II płaszczyzna współpracy). Infrastruktura współpracy, tworzenie warunków do społecznej aktywności (III płaszczyzna modelu współpracy).

W obszarze tym, można dostrzec trzy główne sieci powiązań między Modelem Współpracy a założeniami zawartymi w Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych: zadaniowe powiązania

⁴⁸ Por. Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych, publikacja powstała w wyniku realizacji projektu systemowego pn. „Model współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych-wypracowanie i upowszechnienie standardów współpracy”, współfinansowany przez UE z EFS w ramach programu POKL, działanie 5.4, poddziałanie 5.4.1.

⁴⁹ Por. J. Reguński, *Ustrojowe znaczenie partnerstwa publiczno-społecznego. Komentarz i opinie*. Warszawa 2005; Ł. Waszak, P. Masłowski (red.) *Poradnik modelowej współpracy administracji publicznej i organizacji pozarządowych*, Warszawa 2012

⁵⁰ Źródło: ak/PAP, Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych została ratyfikowana, NEWSWEEK.PL, data pobrania 17.11.2012

organizacyjne; infrastruktura finansowa (przepływy środków na realizację zadań w ramach współpracy); infrastruktura rzeczowa.

4. Podsumowanie.

Przyjęcie modelu współpracy pomiędzy NGO a Samorządem Lokalnym może wspomóc wdrażanie Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych. Poprzez syntetyczne ujęcie założeń modelowych współpracy opisano obszary dotychczasowych działań, które w mniejszym bądź większym zakresie korespondują z zapisanymi w Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych dziedzinami życia społecznego co może być wskazówką do pełnego wdrażania tak istotnego dokumentu.

Anna WASILUK

Politechnika Białostocka, Białystok, Polska

ZAUFANIE I WSPÓŁPRACA W WARUNKACH FUNKCJONOWANIA GOSPODARKI OPARTEJ NA KLASTRACH⁵¹

Komisja Europejska inicjując politykę rozwoju innowacji w połowie lat 90-tych XX wieku, już w pierwszych pilotażowych projektach uwzględniała możliwość aktywnego wspierania klastrów regionalnych, jako jednego ze sposobów przyczyniania się do rozwoju innowacji wśród małych i średnich przedsiębiorstw. Debatę na temat roli klastrów w gospodarce regionalnej nasiliła Strategia Lizbońska. W 2006 roku Komisja Europejska w swoim komunikacie „Praktyczne wykorzystanie wiedzy – szeroko zakrojona strategia innowacyjna na rzecz UE” zwróciła uwagę na znaczenie polityki klastrowej oraz rolę klastrów w Programach Operacyjnych na lata 2007-2013. W tym samym roku powstała inicjatywa „European Cluster Alliance” w ramach PRO INNO Europe, jako platforma współpracy ponad 50 przedstawicieli różnych podmiotów regionalnych, krajowych i europejskich. Kilka miesięcy później, w kwietniu 2007 roku, Komisja Europejska w Zielonej Księdze dotyczącej przyszłości Europejskiego Obszaru Badawczego zaleciła krajom członkowskim wspieranie budowania specjalizacji regionalnych, w szczególności poprzez tworzenie i rozwój klastrów napędzanych wiedzą tzw. „klastrów intensywnych naukowo”. W październiku 2007 roku podpisano „European Cluster Memorandum”, które podkreśla istotę klastrów dla europejskiej gospodarki oraz dla rozwoju innowacji.

W minionych latach kraje członkowskie z mniejszym lub większym skutkiem próbowały wdrożyć kolejne programy wsparcia dla klastrów. Powstały odgórne inicjatywy klastrowe, kierowane przez agencje rozwoju, uczelnie wyższe i inne agencje rządowe. Pojawiały się również oddolne inicjatywy w postaci stowarzyszeń, fundacji lub też podmiotów prawnych działających na zasadach rynkowych. W minionych latach powstawały i „znikały” setki inicjatyw klastrowych. Brak środków – często oznaczający nieumiejętność funkcjonowania bez wsparcia publicznego, zmniejszające się zainteresowanie ze strony liderów gospodarczych lub brak podejścia rynkowego w istniejących strukturach często okazywał się być zabójczy.

Polskie klastry to struktury wciąż młode i kruche (większość z nich działa od niedawna, często w związku z otrzymanym dofinansowaniem na ich rozwój). Powodów słabych efektów rozwoju klastrów w Polsce trzeba szukać nie tyle w warunkach organizacyjno-prawnych czy finansowych, ale w otoczeniu kulturowym.⁵² Nie ulega wątpliwości, że tak naprawdę największym wyzwaniem dla większości z nich jest budowanie kapitału społecznego, czyli zaufania pomiędzy członkami klastra, które może zaowocować rzeczywistym ich rozwojem i zbudowaniem trwałej przewagi konkurencyjnej.

Klastry są zeterminowane interakcjami odbywającymi się między ludźmi i podmiotami tworzonymi i kierowanymi również przez ludzi. To ludzie decydują o tym, na ile są otwarci wobec innych, czy chcą dzielić się swoją wiedzą i pomysłami z innymi. Należy z całą stanowczością podkreślić, że to właśnie relacje międzyludzkie będą w przyszłości decydować o tym, na ile będzie można wykorzystać potencjał rozwojowy danego klastra. Podczas gdy o sukcesie pojedynczej firmy decydują

⁵¹ Praca naukowa finansowana ze środków na naukę w latach 2010-2012 jako projekt badawczy N N114 293938.

⁵² Przykładowo w: Hołub-Iwan J., Małachowska M., Rozwój klastrów w Polsce. Raport z badań, Szczecin 2008.